

Mi is az a Jézus Szíve tisztelet?

1. Története. A középkorban már kimutatható bizonyos körökben a kifejezett Jézus Szíve tisztelet, különösen a "német misztikusoknál" (1250-1350). Elmélkedésük anyaga az Énekek éneke: az Egyház, mint Krisztus jegyese. A jezsuiták és a karthauziak átvették a Jézus Szíve tiszteletet, és elterjesztették az Egyházban. Eudes Szent János is buzgólkodott ebben. Itt kapcsolódtak be a Jézus Szíve tiszteletbe Alacoque Szent Margit látomásai (1673-75), melyekben Jézus különösen az emberi hálátlanságot fájlalta, s a Szív tisztelőitől engesztelést, a hónap első péntekjén gyónást és áldozást kért. A ~ terjedésében nagy szerepe volt Alacoque Szent Margit gyóntatójának, a jezsuita Colombière-nek A felvilágosodás, ill. a jozefinizmus nem kedvezett a Jézus Szíve tisztelet terjedésének. Az 1814: visszaállított Jézus Szíve tisztelet azonban ismét legfőbb tömegpasztorációs programjának tekintette, s a társad. szolidaritás és megbékélés, a szociális megújulás orvosságaként hirdette meg Jézus Szíve tiszteletét. Azóta alig van templom, ahol ne lenne jelen a Jézus Szíve tisztelete. - Az Egyház hivatalos liturgiája mindaddig tartózkodó maradt, amíg a Jézus Szíve teológiája nem volt kidolgozva. 1765: engedélyezte XIII. Kelemen pápa (1758-69) a lengyel püspököknek, hogy bizonyos keretek között bevezessék Jézus Szíve miséjét és officiumát. IX. Pius pápa. 1856-ban Jézus Szíve ünnepét az egész Egyházra kiterjesztette. XIII. Leó pápa (1878-1903) 1899-ben hagyta jóvá a Jézus Szíve litániát az egész Egyház számára. XI. Pius 1928-ban a Miserentissimus Redemptor enciklikában már összefoglalást adott a Jézus Szíve tisztelet teológiai alapjairól. XII. Pius pápa (1939-58) a Haurietis aquas enciklikájával emlékezett meg a 100 évvel korábban bevezetett ünnepről. - Főünnep a pünkösöd utáni 2. vasárnapot (úrnap nyolcadát) követő péntek (az egyházi év utolsó változó ünnepe). Ezenkívül a Jézus Szíve tisztelet ideje minden elsőpéntek és a június hónap.

2. A Jézus Szíve tisztelet dogmatikai megalapozása a Szentírásra megy vissza és a hagyomány adataira támaszkodott. Jézus kereszten átszúrt szíve a megváltó szeretet szimbóluma. Ahogy Pál apostol arról beszélt, hogy ne szomorítsuk meg Isten lelkét, úgy lehet szó Jézus engeszteléséről is. - A Jézus Szíve tiszteletben magát az Istenem-

bert, magát Jézust ünnepeľjük, de úgy, ahogy szívének szeretetét kifejezte. A személyes egység révén Jézus egész embersége az isteni személy kifejezője. Az egyházi dokumentumok szerint a szív nem pusztán jelképe Jézus szeretetének, hanem valóságos emberségének kifejezése, melyet áldozatul adott értünk. A Szentírásban és a hagyományban a szív nem lélektani, hanem az egész embert kifejező fogalom, olyan ősfogalom, amely egyszerre fejezi ki a testi és a lelki valóságot. A testben megnyilvánuló személyesség belső központja, ahol a személyes elhatározások és a külső kapcsolatok megszületnek. Amikor Jézus szeretete helyett a szívét tiszteljük, akkor az elvont fogalom helyett a konkrét valóságra hivatkozunk, és ez egyúttal eszünkbe idézi a megtestesülés titkát is. Jézus Szíve ontológiailag megalapozott szimbólum, mely alkalmas arra, hogy a személyiséget a maga emberségében kifejezze. A szívben nemcsak Jézus emberi, hanem istenemberi szeretetének is jelképét látjuk, amely egyszerre tükrözi az Atya iránti és az emberek iránti szeretetet. Mivel a Jézus Szíve tisztelet a szíven keresztül az isteni személyre vonatkozik, azért ezt a latreutikus, vagyis imádó kultusz körébe soroljuk.

A Jézus Szíve tisztelet megnyilatkozási formái: az engesztelés, a viszonszeretet, Krisztus követése és önmagunk följánlása. Az engesztelés lényegében bekapcsolódás abba az engesztelésbe, amelyet Jézus mint főpap az Atya elé visz, de az ellene elkövetett sértés jóvátétele is. Önmagunk följánlása azt fejezi ki, hogy egyesülni akarunk a szeretettel, mellyel Isten szerette a világot, és minden fáradozásunkat, munkánkat, szenvedésünket ennek érdekében tesszük és viseljük. Kerülni kell, hogy az ájtatosság elszakadjon a teljes Istenembertől, és csak a szívre, mintegy jelképre irányuljon. Szent Margit volt az első, aki a Szent Szív különös oltalmába ajánlotta magát. E följánlást később egészen napjainkig jámbor egyének és közösségek, városok és nemzetek követik. XI. Pius pápa (1922-39) az Egyházat is Jézus Szíve oltalmába ajánlotta.

Lédeczi Dénes